

Jærsoppen
Norges sopp- og nyttevekstforbund
Gunn Grefstad

Kontakt saksbehandler

Synnøve Elise Thorvaldsen, 51568944

Dispensasjon til uttak av tang og tare i Jærstrendene landskapsvernområde, på gnr. 20/63 ved Ølberg, Sola kommune

Vedtak

Statsforvalteren i Rogaland gir dispensasjon fra verneforskriften for Jærstrendene landskapsvernområde § 3A-1 til uttak av tang og tare. jf. § 48 i naturmangfoldloven. Tillatelsen som utgjør et mindre uttak vil ha en avgrenset virkning på landskapet sin art og karakter og formålet med vernet, under forutsetning av at vilkårene i dispensasjonen blir fulgt. Begge vilkårene for å gi dispensasjon etter § 48 er dermed oppfylt.

Følgende vilkår gjelder:

1. Dispensasjonen gjelder i henhold til verneforskriften for Jærstrendene landskapsvernområde. Søker må selv avklare eventuelle privatrettslige forhold med grunneier.
2. Kursholder skal informere deltagere om forbudet for uttak av tang og tare i verneområdet og videreformidle at det i dette tilfelle er gitt en særegen tillatelse til Jærsoppen.
3. Uttaket skal kun foregå i fjærebeltet på omsøkt område.
4. Det gis tillatelse til at kursholder kan sanke fra maksimalt 15 individer fra fjærebeltet. Hefteskivene på forekomsten bør unngås. Det gis ikke tillatelse til at kursdeltagere kan sanke til eget bruk innenfor verneområdet.
5. Uttaket/sankingen tillates på dag 1 av kurset, 4. mai 2022.

Klagerett

Dette vedtaket kan i samsvar med forvaltningsloven §§ 28 og 29 påklages av part eller annen med rettslig klageinteresse i saken. Fristen for å klage er tre uker fra mottak av dette brevet. En eventuell klage skal stiles til Miljødirektoratet, (postboks 5672 Sluppen, 7485 Trondheim), men sendes til Statsforvalteren i Rogaland, jf. forvaltningsloven § 32.

Bakgrunn for saken

Vi viser til e-post med søknad fra Jærsoppen ved Gunn Grefstad, datert 22.03.2022, angående kurs om tang og tare på Ølberg innenfor Jærstrendene landskapsvernområde. Kurset er planlagt i to deler, gjennomført den 4. mai og 1. juni.

Jærsoppen søker om dispensasjon til høsting av tang og tare på gnr. 20/63 på Ølberg. Høstingen er del av et kurs for om lag 14 deltagere som vil foregå over 8 timer fordelt på to dager. Under kurset vil det være fokus på bærekraftig sanking hvor deltagerne blant annet blir opplært til å unngå tanges «røtter», også kalt *hefteskiver*. Etter sankingen begge dager er det planlagt å lage smaksprøver tilberedt på stranden.

Allmennheten oppmuntres generelt til å plukke tang og tare på Ølberg utenfor verneområdet, men her er terrenget glatt svaberg slik at undervisning av en større gruppe i felt blir vanskelig.

Hjemmelsgrunnlag

Jærstrendene landskapsvernområde ble vernet på ny etter naturvernloven ved Kronprinsregentens resolusjon av 12.12.2003. Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 om bærekraftig bruk skal legges til grunn ved utøvelse av offentlig myndighet, § 7. Statsforvalteren i Rogaland er satt til å forvalte verneområdet.

Ifølge verneforskriften § 2 er formålet med landskapsvernet å ta vare på det egenartede natur- og kulturlandskapet på Jærstrendene med sine særmerkte strandtyper og de geologiske, botaniske, zoologiske og kulturhistoriske element som medvirker til å gi området et særpreg.

Ifølge verneforskriften § 3A-1 er alle inngrep og tiltak som vesentlig kan endre eller innvirke på landskapet sin art og karakter forbudt, herunder sanking av tang og tare på land og i fjærebeltet. Verneforskriften er ikke til hinder for stormkjøkken og annen matlaging i strandsonen, men tenning av bål er forbudt.

Ifølge verneforskriften § 5 kan forvaltningsmyndigheten etter søknad og på vilkår gi tillatelse til mindre uttak av tang og tare til eget tradisjonelt gårdsbruk, men dette omfatter da ikke omsøkt kurs.

§ 48 (dispensasjonshjemmel)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Følgende to vilkår må begge være oppfylt for å kunne gi dispensasjon:

- Tiltaket kan ikke påvirke verneverdiene nevneverdig.
- Tiltaket må ikke stri mot formålet i vernevedtaket.

Vurdering

Statsforvalteren skal vurdere søknaden etter rettsprinsippene §§ 8-12, jf. § 7 i naturmangfoldloven. Det følger av Rundskrivet Forvaltning av verneforskrifter (Miljødirektoratet M 106-2014) at forvaltningsmyndigheten særlig bør vurdere presedensvirkningen av en dispensasjon.

Kurset vil føre til at flere blir opplyst om lovverket rundt plukking av tang og tare og oppmuntre både nye og erfarne nyttevekstinteresserte til å ta i bruk området utenfor verneområdet til sanking. Uttaket av tang og tare innenfor verneområdet er lite og behovet for at gruppen samles på området innenfor verneområdet for å studere artene og ikke utenfor er begrunnet i sikkerhetshensyn. Statsforvalteren mener derfor at dispensasjon ikke medfører uheldig presedensvirkning.

§ 8. (kunnskapsgrunnlaget)

Tiltaksområdet ligger innenfor Jærstrendene landskapsvernområde. Det er utarbeidet forvaltningsplan for hele verneområdet og kunnskapsgrunnlaget er godt. Området er ikke fuglefredningsområde. Tang og tare har likevel viktige funksjoner for fuglelivet i området og formålet

med forbudet for sanking av tang og tare er ment for å hindre både store enkeltuttak og flere mindre uttak over tid som begge kan påvirke bestander av tang og tare og endre landskapsvernets art og formålet med vernet. Flere arter tang og tare vokser sakte og er sensitive for påvirkningene fra uttak. Fugler, insekter og marint liv er avhengig av fjærebeltet og spesielt fugler er sårbare da de søker til slike områder under trekk og i hekketiden. Av den grunn ber vi om at kurset holdes i god avstand til hekkende eller rastende fugler, gjerne over 20 m da noen arter kan være svært sårbare for forstyrrelser i fjæra.

§ 9. *(føre-var-prinsippet)*

Prinsippet skal benyttes i tilfeller der det oppstår tvil om hvilke konsekvenser et tiltak vil ha for natur og miljø, og verneverdiene. Statsforvalteren har god oversikt over følgene av omsøkte tiltak og prinsippet kommer derfor ikke til anvendelse i denne saken.

§ 10. *(økosystemtilnærming og samlet belastning)*

Uttaket påvirker enkelte individer som sannsynligvis vil gro videre etter sankingen. Kurset har som formål å gi opplæring i bærekraftig sanking for en større gruppe. Det skal blant annet gis informasjon om regelverket knyttet til sanking i verneområdet. Vi vurderer at kursaktiviteten har liten påvirkning på bestandene av tang og tare som helhet og vi mener at omsøkt sanking ikke fører til en uakseptabel negativ belastning på økosystemet.

§ 11. *(kostnadene ved forringing av miljø skal bæres av tiltakshaver)*

Søker er ansvarlig for at gjennomføringen skjer i samsvar med dispensasjonen. Arbeidet må ikke føre til forsøpling, slitasje eller andre varige spor i terrenget. Dersom uttak av tang og tare krever tillatelse fra grunneier, må dette avklares i forkant.

§ 12. *(miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)*

Det gis tillatelse til uttak av 15 individer tang og tare innenfor verneområdet på den første av de to dagene av kurset. Det er ønskelig å ta ut tang og tare for å informere om matmulighetene på en oversiktlig og helseforsvarlig måte for deltagerne som ikke ville blitt mulig utenfor verneområdet.

I kurs 2, holdt 1. juni, oppfordrer Statsforvalteren til at kurset flyttes utenfor verneområdet da deltakerne denne dagen selv skal plukke tang og tare til eget bruk. Et uttak fra flere personer kan få større konsekvenser for vernet og negativ presedensvirkning. At deltakerne selv plukker utenfor verneområdet vil også bidra til å skape gode vaner når de skal sanke på egenhånd i etterkant av kurset.

Med hilsen

Cathrine Stabel Eltervåg
ass. fylkesmiljøvernssjef

Synnøve Elise Thorvaldsen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Adresseliste:
Jærsoppen
Jærsoppen